

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ

КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ ТАКТИКИ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ СЛУЖБИ І ПІДГОТОВКИ»

циклу професійної (вибіркової) підготовки
за освітньо-професійною програмою
галузь знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійною програмою «Пожежна безпека»

Рекомендовано кафедрою пожежної
тактики та аварійно-рятувальних робіт на
2024-25 навчальний рік. Протокол від 30
серпня 2024 року № 3.

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни
«Організація служби і підготовки».

2024 рік

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Організація служби і підготовки» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 261 «Пожежна безпека». Вона спрямована на професійний розвиток курсантів, студентів (слухачів) і забезпечує формування компетентностей, необхідних для організації та несення внутрішньої, караульної і гарнізонної служб в ПРП ОРС ЦЗ; здійснення планування службової діяльності і організації діловодства в ПРП ОРС ЦЗ; виконання посадових інструкцій начальників караулів ПРП ОРСЦЗ за напрямками діяльності; організації газодимозахисної служби, експлуатації пожежних рукавів, експлуатації технічних засобів, пожежно-технічного та рятувального оснащення, організації оперативного зв'язку в ПРП ОРС ЦЗ; організації і здійснення професійної підготовки особового складу ПРП ОРС ЦЗ.

Інформація про науково-педагогічних працівників

1 – викладач	
Загальна інформація	Покалюк Віктор Миколайович, начальник кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, канд. пед. наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет №233. Мобільний номер телефону – 0677296698
E-mail	Pokaliuk_Viktor@chipb.org.in
Наукові інтереси	професійна підготовка особового складу структурних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту
Професійні здібності	професійні знання і значний досвід роботи у викладанні навчальних дисциплін у ЗВО із специфічними умовами навчання
Наукова діяльність за освітнім компонентом	кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт. Автор монографії та співавтор колективної монографії, має понад 100 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.
2 – викладач	
Загальна інформація	Григор'ян Микола Борисович, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, канд. тех. наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 230. Мобільний номер телефону – 0631820963.
E-mail	Hryhorian_Mykola@chipb.org.in
Наукові інтереси	удосконалення засобів та способів гасіння автомобілів з електричними або гібридними елементами живлення; розробка та удосконалення протипожежної техніки та безпілотних роботизованих комплексів
Професійні здібності	професійні знання і значний досвід роботи у викладанні навчальних дисциплін у ЗВО із специфічними умовами навчання
Наукова діяльність за освітнім компонентом	кандидат технічних наук за спеціальністю 21.06.02 – Пожежна безпека, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт. Автор монографії та співавтор колективної монографії, має понад 90 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.

3 – викладач	
Загальна інформація	Щепак Сергій Васильович, викладач кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 230. Мобільний номер телефону – 0639776504.
E-mail	Shchepak_serhii@chipb.org.in
Наукові інтереси	організація і тактика ведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт
Професійні здібності	професійні знання і значний досвід ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж
Наукова діяльність за освітнім компонентом	

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Теоретична частина заняття з навчального курсу проводиться в кабінеті організації служби і підготовки № 236 та комплексі з підготовки керівника ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій № 237. Практична частина проводиться в Навчальній пожежно-рятувальній частині ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, Аварійно-рятувальному загоні спеціального призначення Головного управління ДСНС України у Черкаській області. Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру згідно затвердженого графіку по четвергах з 14.30 до 15.30 у кабінеті № 236. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни

Полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних умінь щодо організації служби караулів підрозділів ОРС ЦЗ, організації планування діяльності підрозділів оперативно-рятувальної служби, порядку складання, заповнення, ведення і контролю документів за формами обліку оперативно-службової діяльності, методики підготовки до занять та їх проведення, складання план-конспектів та методичних розробок, критеріїв оцінки рівня підготовки особового складу тощо.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	очна (денна)
Статус дисципліни	вибіркова
Рік підготовки	4-й
Семестр	8-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	4
- КІЛЬКІСТЬ МОДУЛІВ	1
- загальна кількість годин	120 год.
- лекції (годин)	20 год.
- практичні заняття (годин)	40 год.
- семінарські заняття (годин)	0 год.
- лабораторні заняття (годин)	0 год.
- курсовий проект (робота) (годин)	0 год.
- інші види занять (годин)	0 год.
- самостійна робота (годин)	58 год.
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	0 год.
- підсумковий контроль	диференційний залік (2 год.)

Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше: ОК6 «Основи інформаційних технологій»; ОК11 «Організація робіт у непридатному для дихання середовищі»; ОК13 «Теорія розвитку та припинення горіння»; ОК14 «Протипожежне водопостачання»; ОК17 «Пожежна тактика»; ОК20 «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка»; ОК22 «Організація аварійно-рятувальних робіт»; ОК23 «Основи пожежно-рятувальної справи».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Пожежна безпека» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Керувати проведенням робіт з рятування та евакуювання людей, оперативного розгортання сил та засобів; діями з гасіння пожежі; згортанням сил і засобів та поверненням до місця постійної дислокації.	ПРН17
Застосовувати невербальні методи спілкування; здійснювати пошук нової інформації; навчати працівників об'єкту і населення з питань забезпечення пожежної безпеки; проводити заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.	ПРН22
Проводити роботу у відповідності спеціалізації в напрямках оперативно-службової діяльності підрозділу відповідно до функціональних обов'язків, у повному обсязі вести документацію караулу.	ПРН31
Належно утримувати та вести оперативно-службову документацію по службовій підготовці чергових караулів підрозділу.	ПРН33
Дисциплінарні результати навчання	<i>аббревіатура</i>
Керувати проведенням робіт з рятування та евакуювання людей, оперативного розгортання сил та засобів.	ДРН17
Застосовувати невербальні методи спілкування; здійснювати пошук нової інформації; проводити заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.	ДРН22
Проводити роботу у відповідності спеціалізації в напрямках оперативно-службової діяльності підрозділу відповідно до функціональних обов'язків, у повному обсязі вести документацію караулу.	ДРН31
Належно утримувати та вести оперативно-службову документацію по службовій підготовці чергових караулів підрозділу.	ДРН33

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, СК
Здатність прогнозувати обстановку в разі виникнення пожежі, визначати основні питання організації пожежогасіння, приймати рішення щодо дій пожежно-рятувального підрозділу в умовах ліквідації пожежі.	ПК23
Здатність обґрунтовано винаходити рішення щодо дій з гасіння пожеж, рятування та евакуювання людей під час пожежі та проведенні інших пожежно-рятувальних робіт.	ПК25
Здатність організовувати та проводити заняття, навчання з особовим складом чергових караулів підрозділу.	ПК35
Очікувані компетентності з дисципліни	<i>аббревіатура</i>
Здатність прогнозувати обстановку в разі виникнення пожежі, приймати рішення щодо дій ПРП в умовах ліквідації пожежі.	ОКД23
Здатність обґрунтовано винаходити рішення щодо дій з гасіння пожеж, рятування та евакуювання людей під час пожежі та проведенні інших пожежно-рятувальних робіт.	ОКД25
Здатність організовувати та проводити заняття, навчання з особовим складом чергових караулів підрозділу.	ОКД35

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Тема 1. Організація діяльності Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Лекція 1.1 Організація діяльності Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Практичне заняття 1.2 Організація діяльності підрозділів ОРС ЦЗ.

Завдання на самостійну підготовку. Організація роботи відомчої, місцевої, добровільної пожежної охорони щодо гасіння пожеж, рятування людей та надання допомоги у ліквідації наслідків аварій, катастроф і стихійного лиха.

Тема 2. Караульна служба в пожежно-рятувальних підрозділах ОРС ЦЗ.

Лекція 2.1 Організація караульної служби в підрозділах ОРС ЦЗ.

Практичне заняття 2.2 Організація караульної служби у підрозділах ОРС ЦЗ по охороні населених пунктів.

Лекція 2.3 Організація роботи начальника караулу пожежно-рятувального підрозділу ОРС ЦЗ з виконання посадових інструкцій. [Баз.: 5, 17. Доп.: 2, 18-20].

Практичне заняття 2.4 Особливості організації роботи НК ПРП ОРС ЦЗ з виконання посадових інструкцій.

Лекція 2.5 Організація караульної служби в підрозділах ОРС ЦЗ, що охороняють об'єкти на договірних засадах.

Практичне заняття 2.6 Особливості організації караульної служби у підрозділах ОРС ЦЗ, що охороняють об'єкти на договірних засадах.

Завдання на самостійну підготовку. Документи служби пожежно-рятувального підрозділу ОРС ЦЗ.

Тема 3. Гарнізонна служба в органах управління та підрозділах ОРС ЦЗ.

Лекція 3.1 Організація гарнізонної служби в органах управління та підрозділах ОРС ЦЗ.

Практичне заняття 3.2 Складання оперативно-службових документів, що визначають порядок залучення сил та засобів до ліквідації наслідків НС та гасіння пожеж.

Лекція 3.3 Організація гарнізонної служби в особливих умовах.

Практичне заняття 3.4 Складання документів щодо організації служби на період підвищення оперативної готовності та забезпечення реагування на надзвичайні ситуації.

Лекція 3.5 Організація діловодства пожежно-рятувальних підрозділів та планування роботи.

Практичне заняття 3.6 Складання документів служби пожежно-рятувального підрозділу ОРС ЦЗ.

Завдання на самостійну підготовку. Оперативні групи гарнізону ОРС ЦЗ.

Тема 4. Професійна підготовка особового складу для органів управління та підрозділів ОРС ЦЗ.

Лекція 4.1 Система професійної підготовки особового складу для органів і підрозділів ОРС ЦЗ.

Практичне заняття 4.2 Організація професійного (професійно-технічного) навчання фахівців робітничих професій для сфери цивільного захисту.

Лекція 4.3 Організація службової підготовки в органах управління та підрозділах ОРС ЦЗ.

Практичне заняття 4.4 Планування занять із службової підготовки особового

складу пожежно-рятувальних підрозділів.

Лекція 4.5 Методика підготовки та проведення занять з особовим складом чергових караулів пожежно-рятувального підрозділу.

Практичне заняття 4.6 Особливості організації підготовки та проведення занять з особовим складом чергових караулів ПРП.

Завдання на самостійну підготовку. Організації та проведення занять із службової підготовки особового складу пожежно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	поточний контроль	
8- й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1 Організація діяльності Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	6	2			4	
Тема 1.2 Організація діяльності підрозділів ОРС ЦЗ	4		2		2	
Тема 2.1 Організація караульної служби в підрозділах ОРС ЦЗ	6	2			4	
Тема 2.2 Організація караульної служби у підрозділах ОРС ЦЗ по охороні населених пунктів	6		4		2	
Тема 2.3 Організація роботи начальника караулу пожежно-рятувального підрозділу ОРС ЦЗ з виконання посадових інструкцій	6	2			4	
Тема 2.4 Особливості організації роботи НК ПРП ОРС ЦЗ з виконання посадових інструкцій	6		4		2	
Тема 2.5 Організація караульної служби в підрозділах ОРС ЦЗ, що охороняють об'єкти на договірних засадах	4	2			2	
Тема 2.6 Особливості організації караульної служби у підрозділах ОРС ЦЗ, що охороняють об'єкти на договірних засадах	6		4		2	
Тема 3.1 Організація гарнізонної служби в органах управління та підрозділах ОРС ЦЗ	6	2			4	
Тема 3.2 Складання оперативно-службових документів, що визначають порядок залучення сил та засобів до ліквідації наслідків НС та гасіння пожеж	6		4		2	
Тема 3.3 Організація гарнізонної служби в особливих умовах	6	2			4	
Тема 3.4 Складання документів щодо організації служби на період підвищення оперативної готовності та забезпечення реагування на надзвичайні ситуації	6		4		2	
Тема 3.5 Організація діловодства пожежно-рятувальних підрозділів та планування роботи	6	2			4	
Тема 3.6 Складання документів служби пожежно-рятувального підрозділу ОРС ЦЗ	6		4		2	
Тема 4.1 Система професійної підготовки особового складу для органів і підрозділів ОРС ЦЗ	6	2			4	
Тема 4.2 Організація професійного (професійно-технічного) навчання фахівців робітничих професій для сфери цивільного захисту	6		4		2	
Тема 4.3 Організація службової підготовки в органах управління та підрозділах ОРС ЦЗ	6	2			4	
Тема 4.4 Планування занять із службової підготовки особового складу пожежно-рятувальних підрозділів	6		4		2	
Тема 4.5 Методика підготовки та проведення занять з особовим складом чергових караулів пожежно-рятувального підрозділу	6	2			4	
Тема 4.6 Особливості організації підготовки та проведення занять з особовим складом чергових караулів ПРП	6		4		2	
Підсумкова модульна (контрольна) робота	2					2
Диференційний залік	2					2
Разом	120	20	38		58	4

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час практичних занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: підготовка доповідей чи презентацій з теми, написання рефератів, дайджесту, аналітичного огляду НС, аналізу дій підрозділів ОРС ЦЗ під час ліквідації надзвичайних ситуацій, підготовка тез доповідей на конференцію та ін.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань та/або самостійної роботи здобувачів викладені у методичних вказівках для самостійного вивчення дисципліни «Організація служби і підготовки».

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести, доповіді, реферати, наскрізні та командні проекти, аналітичні звіти, презентації результатів виконаних завдань, складання та оформлення службової документації, диференційований залік.

90-100 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом;

80-89 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом; 65-79 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом;

55-64 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; 50-54 балів – частково володіє навчальним матеріалом;

35-49 балів – не володіє навчальним матеріалом.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Критерії оцінювання: форми поточного та підсумкового контролю

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна кількість балів
Модуль № 1	І. Поточний контроль		
	Лекції	10	0
	Семінари (практичні заняття)	10	70
	Модульна контрольна робота*	1	20
	Індивідуальні завдання*	2	5
	ІІ. Підсумковий контроль		
Дифер. залік			
Разом за всі види навчальної роботи модуля 1			100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру (включно із самостійною).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Поточний контроль здійснюється на лекціях та практичних заняттях з метою перевірки рівня засвоєння здобувачами певної теми навчальної дисципліни. Засобами поточного контролю є тести, усне опитування, різні види індивідуальних та групових завдань тощо. Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті складається з двох частин (оцінок) – теоретичної та складання, оформлення службової документації (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 бали – завдання виконано в повному обсязі, суть питання розкрита в повному обсязі, відповідь вірна, здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, оформлення службової документації виконано згідно вимог;

4 бали – завдання виконано в повному обсязі, суть питання розкрита не в повному обсязі, відповідь вірна, здобувач володіє навчальним матеріалом, відповідь обґрунтована, оформлення службової документації виконано неохайно, з незначними порушеннями вимог;

3 бали – завдання виконано в повному обсязі, суть питання розкрита не в

повному обсязі, відповідь вірна, здобувач частково володіє навчальним матеріалом, обґрунтування відповіді недостатнє, оформлення службової документації виконано неохайно, з незначними порушеннями вимог;

2 бали – завдання виконано частково, суть питання не розкрита, відповідь вірна, здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом, обґрунтування відповіді недостатнє, оформлення службової документації не відповідає завданню або виконано з порушеннями вимог.

1 бали – завдання виконано частково, при цьому допущено суттєві помилки, здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом, обґрунтувати відповідь здобувач не в змозі, відповіді на поставлені питання не знає, оформлення службової документації не відповідає завданню або виконано з порушеннями вимог.

0 балів – завдання не виконане. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, не самостійність виконання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення письмової роботи під час самостійної роботи та здається не пізніше останнього заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двох питань. Розв'язання повинно містити: формулювання вичерпної відповіді на питання.

Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі (оцінюється від 0 до 20 балів):

20 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання;

19-15 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

15-10 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

10-1 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем рефератів та підготувати аналіз надзвичайної ситуації техногенного характеру, стихійного лиха, великої пожежі за наслідками в Україні або закордоном. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату або презентації, доповіді.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

4 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;

3 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Рекомендована тематика для індивідуального завдання:

1. Організація роботи відомчої, місцевої, добровільної пожежної охорони щодо гасіння пожеж, рятування людей та надання допомоги у ліквідації наслідків аварій, катастроф і стихійного лиха.
2. Організація планування роботи та діловодство в органах і підрозділах ОРС ЦЗ
3. Організація караульної служби в пожежно-рятувальних підрозділах ОРС ЦЗ
4. Організація роботи начальника караулу пожежно-рятувального підрозділу ОРС ЦЗ з виконання посадових інструкцій
5. Особливості організації караульної служби в пожежно-рятувальних підрозділах ОРС ЦЗ, що охороняють об'єкти на договірних засадах
6. Документи служби пожежно-рятувального підрозділу ОРС ЦЗ
7. Організація гарнізонної служби в особливих умовах. Оперативні групи гарнізону ОРС ЦЗ
8. Організація реагування на надзвичайні ситуації органами управління і підрозділами ОРС ЦЗ
9. Система професійної підготовки особового складу для органів і підрозділів ОРС ЦЗ
10. Організація службової підготовки в органах управління та підрозділах ОРС ЦЗ.
11. Методика підготовки та проведення занять з особовим складом чергових караулів пожежно-рятувального підрозділу.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі

вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

4. При виконанні індивідуальної (самостійної) роботи здобувач зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувач несе відповідальність згідно «Кодексу академічної доброчесної НУЦЗ України».

Рекомендовані джерела інформації

Література:

1. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 12 місяців 2023 року: Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту.

2. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 6 місяців 2024 року: Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту.

3. Біла книга цивільного захисту України: інформаційне видання ДСНС / за заг. ред. П.Б. Волянського. Київ, 2023. 272 с.
<https://dsns.gov.ua/upload/1/9/7/5/1/6/5/dodatok-bila-kniga-cz-06112023.pdf>

4. Виконавче рішення Комісії від 16 жовтня 2014 року що встановлює правила імплементації Рішення № 1313/2013/ЄС Європейського Парламенту та Ради про Механізм цивільного захисту Союзу та скасовує Рішення Комісії 2004/277/ЄС, Євратом та 2007/606/ЄС, Євратом. <https://dsns.gov.ua/upload/2/0/1/4/5/3/8/kliucovii-akt-pro-moduli-ukr-2014-762eu-1.pdf>

5. Дії підрозділів ДСНС України під час воєнного стану – навчальний посібник / Мирослав КОВАЛЬ, Дмитро ЧАЛИЙ, Віктор КОВАЛЬЧУК та ін. – Львів: ЛДУБЖД, 2023. – 308 с.

6. Довідка за добу про надзвичайні ситуації техногенного, природного та іншого характеру на території України <https://dsns.gov.ua/uk/dovidka-za-dobu>.

7. Закон України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності” (2022). URL: Про основні засади державної від 13.12.2022 No2834-IX (rada.gov.ua).

8. Звіт про основні результати діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2023 році. <https://dsns.gov.ua/diyalnist-sluzhbi>.

9. Кодекс цивільного захисту України № 5403-VI. (2012). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.

10. Методологічні підходи до організації національно-патріотичного виховання курсантів ЗВО системи МВС і формування у них патріотизму як комплексної особистісної і базової професійної якості / Інна Яшук, Наталія Казакова // Молодь і ринок. — 2023. — № 8. — С. 67-72.

11. Наказ ДСНС України від 23.06.2014 р. № 335 Про затвердження Концепції патріотичного виховання особового складу органів і підрозділів ДСНС України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0335388-14#Text>.

12. Наказ ДСНС України від 05.12.2018 р. № 707 «Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників у сфері цивільного захисту» (в редакції наказу ДСНС від 17.01.2022 № 41) Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0707388-18#Text>.

13. Наказ ДСНС України від 12.12.2022 р. № 727 Про затвердження Методичних рекомендацій з організації тактичної підготовки в територіальних органах ДСНС.

14. Наказ ДСНС України від 16.08.2017 № 445 «Інструкція по роботі з картою обліку пожежі» (Картки оперативно-тактичних дій на пожежі). Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/FN035689>.

15. Наказ ДСНС України від 01.01.21 р. №1 "Про затвердження інструкцій та типових інструкцій з діловодства". Режим доступу: <https://dsns.gov.ua/nakazi-z-osnovnoyi-diyalnosti/118902>.

16. Наказ ДСНС України 28.11.2017 № 640 «Про затвердження Порядку щодо організації планування роботи у системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/640-2017-%D0%BF#Text>.

17. Наказ МНС України № 1021 від 23.09.2011 Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання та використання оперативних планів і карток пожежогасіння.

18. Наказ МО України 29.09.2014 р. №685 Про затвердження Положення про пожежну безпеку в системі Міністерства оборони України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1537-14#Text>.

19. Наказ МВС України від 15.06.2017 № 511 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0835-17#Text>.

20. Наказ МВС України від 26.05.2020 р. № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0496-20#Text>.

21. Наказ МВС України від 3.07.2014 №631 «Про затвердження Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій». Режим доступу: https://zakononline.com.ua/documents/show/357149___357214

22. Наказ МВС України від 10.02.2022 № 116 «Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах та підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0534-22#Text>.

23. Наказ МВС України від 26.12.2015 р. № 1406 «Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-15#Text>.

24. Наказ МВС України від 06.08.2018 р. № 658 «Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969-18#Text>.

25. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 25.09.2018 № 318 Про затвердження Інструкції з організації діяльності штатних пожежно-рятувальних підрозділів та гасіння пожеж на об'єктах Міністерства оборони України та Збройних Сил України.

26. Огляд за напрямком діяльності державних пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС у 2023 році.
27. Освітньо-професійна програма «Пожежна безпека» для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальністю 261 «Пожежна безпека».
28. Організація служби і підготовки особового складу пожежно-рятувальних підрозділів : навч. посіб. / О. Є. Безуглов та ін. – Х. : НУЗЦУ, 2012. – 436 с.
29. Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України (затв. наказом МНС України № 312 від 07.05.2007р.). Режим доступу: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnosti/slugbova_pidgotovka/normativn_o_pra_vovi_akti_nakazi/PRAVIL_Ohor-Pr_MNS.pdf.
30. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.
31. Професійна підготовка особового складу в органах і підрозділах цивільного захисту : навчальний посібник / Н. А. Кибальна, І. Г. Маладика, О. М. Мирошник та ін. – Черкаси : ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2019. – 176 с.
32. Статут дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж (затв. наказом МВС України № 340 від 26.04.2018р.). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0802-18#Text>.
33. Сторінка Генерального штабу ЗСУ / General Staff of the Armed Forces of Ukraine: Оперативна інформація щодо російського вторгнення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/?locale=uk_UA.
34. Реагування на надзвичайні ситуації : навч. посіб. / О. Г. Барило та ін. – К.: Видавництво: «Бланк-Прес», 2014. – 210 с.
35. Термінологічний словник із рятувальної справи (україно-польсько-англійський) / В. М. Покалюк, Л. В. Потапенко, Ю. П. Ненько та ін. – Черкаси: видавець Третяков О.М., 2020 – 314 с.
36. Український науково-дослідний інститут цивільного захисту. Довідник керівника гасіння пожежі. – Київ: ТОВ «Літера Друк», 2016. – 320 с.
37. Lusch V. Determination of training conditions of firefighters in mobile training complexes./ Lusch V., Loik V., Lazarenko O. Kosiorek M // Fire and Environmental Safety Engineering 2018 - Lviv. Луц В.І., Яковчук Р.С., Войтович Д.П. Методика проведення практичних занять у багатофункціональному тренажері контейнерного типу. Пожежна безпека. Львів, 2020. № 36. С. 84–94. <https://doi.org/10.32447/20786662.36.2020.09>
38. Decision № 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on a Union Civil Protection Mechanism. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2013.347.01.0924.01.ENG.

Інформаційні ресурси

1. Банк методичних і навчальних матеріалів ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України <http://chipb.ddns.net/library/>.
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>.
3. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>.

4. Рада національної безпеки і оборони України. Режим доступу: <https://www.rnbo.gov.ua/>.
5. Уповноважений Верховної ради України з прав людини. Режим доступу: <https://www.ombudsman.gov.ua/>.
6. Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>.
7. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Нормативна база. Режим доступу: <https://www.dsns.gov.ua/>.
8. Національний університет цивільного захисту України. Режим доступу: <https://nuczu.edu.ua/ukr/>.
9. Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту. Режим доступу: <https://idundcz.dsns.gov.ua>.
10. Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. Режим доступу: <https://ldubgd.edu.ua/>.
11. Про охорону праці. Закон України від 14 жовтня 1992 року № 2694-ХІІ. Документ 2694-ХІІ. Режим доступу: <//zakon.rada.gov.ua/>.

Розробник: начальник кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт кандидат педагогічних наук, доцент Віктор ПОКАЛЮК; доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт кандидат технічних наук, доцент Микола ГРИГОР'ЯН; викладач кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт Сергій ЩЕПАК.